

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

लागूऔषधसहित तीन जना पक्राउ

मोरङ, जेठ १७। विराटनगर महानगरपालिका-१५ स्थित १ नम्बर हाटबाट अवैध लागूऔषध ब्राउनसुगर जस्तो देखिने पदार्थ ९ सय ६० मिलिग्रामसहित सुनसरी इटहरी उपमहानगरपालिका-५ बस्ने ४९ वर्षीय अमर श्रेष्ठलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।
इलाका प्रहरी कार्यालय रानीबाट खटिएको प्रहरीले भारतबाट नेपालतर्फ पैदल आउँदै गरेका उनलाई उक्त शंकास्पद बस्तुसहित पक्राउ गरेको हो।
उता चितवन, ईच्छाकामना गाउँपालिका-६ बाट अवैध लागूऔषध गाँजा २ किलो ९ सय २६ ग्रामसहित २ (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

वर्ष : २९ अङ्क : १९४ पृष्ठ ४ वित्तमोड वि.सं. २०८१ जेठ १८ गते शुक्रवार (Friday, 31 May, 2024) नेपाल सम्बन् ११४४ Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य रु : ५/- भारतमा भा.रु : ४/-

बिष्टको हत्या आरोपी पाँच जना पक्राउ

चन्द्रगढी, जेठ १७। गत वैशाख २६ गते राति वित्तमोड नगरपालिका-४ निवासी ६७ वर्षीया विष्णुकुमारी बिष्टको हत्यामा सम्मिलन भएको आरोपमा प्रहरीले पाँच जनालाई पक्राउ गर्दै सार्वजनिक गरेको छ।
जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापापामा विहीवार पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गर्दै बिष्टको हत्यामा सम्मिलन भएको आरोपमा पक्राउ परेका एक महिलासहित पाँच जनालाई सार्वजनिक गरिएको हो।
हत्यामा संलग्न भएको आरोपमा पक्राउ परेका वित्तमोड नगरपालिका-४ का २२ वर्षीय गंगाप्रसाद राजवंशी, सोही ठाउँका २३ वर्षीय महेश राजवंशी, २० वर्षीया वर्षा राजवंशी, ३३ वर्षीय ज्याक भनिने भगीरथ माफ्ठी र अर्जुनधारा नगरपालिका-६ का ४३ वर्षीय धनवहादुर कामीलाई प्रहरीले सार्वजनिक गरेको हो।
बिष्टको हत्या भएको फण्डे तीन साता लामो अनुसन्धानपछि प्रहरीले हत्यामा सम्मिलनलाई पक्राउ गर्दै सार्वजनिक गरेको हो। अनुसन्धानमा प्रहरी प्रधान कार्यालय केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो, प्रदेश अनुसन्धान समूह (पिआइटी) विराटनगर, जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापा र इलाका प्रहरी कार्यालय अनारमनीको टोली परिचालन भएको र

हत्यामा सम्मिलनलाई पक्राउ गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापाका प्रहरी उपरीक्षक मिलन केसीले जानकारी दिए। वित्तमोड-४ स्थित शिवनगर टोलमा घरमा एकै बस्दै आएका ६७ वर्षीया बिष्टको हत्या गरी उनीहरूले विभिन्न सामग्री समेत लगेका थिए।
प्रहरीले हत्यामा संलग्नहरूका साथबाट नट खोल्न प्रयोग गरिने रेञ्ज, मातौल लगायतका तीन थान सामग्री, सुनको सिक्का भएको बेरुवा औँठी एक थान, सुनको हातमा लगाउने वाला

एक थान, सुनको जन्तर एक थान, सुनको सिक्की एक थान, सुनको टप एक थान र चाँदीको कलश एक थान बरामद गरेको छ। बिष्टको हत्या गरी उनीहरूले उक्त सामान लगेको अनुसन्धानका क्रममा खुलेको प्रहरी उपरीक्षक केसीले पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिए। सुनको सिक्का भएको बेरुवा औँठी सुन पसलबाट गाली सकेको अवस्थामा बरामद गरिएको प्रहरी उपरीक्षक केसीको भनाइ छ।

चोरी गर्ने उद्देश्यका साथ आएका उनीहरूले बिष्टले चोर आएको भन्दै छोरालाई फोन मार्फत जानकारी गराएपछि केही समय उनीहरू लुकेको र उनीहरू पुनः घरमा प्रवेश गरी हत्या गरेर घरमा भएको सामानहरू लगेको पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिइयो।
घटनाका मुख्य योजनाकार गंगाप्रसाद रहेको जनाइएको छ। घटनामा प्रयोग भएका तथा चोरीका सामान लुकाउन सहयोग गरेको भन्दै प्रहरीले वर्षा राजवंशीलाई पक्राउ गरेको हो भने चोरीको सामान बेच्न सहयोग गर्ने ज्याक भनिने भगीरथ माफ्ठीलाई समेत पक्राउ गरेको छ। त्यस्तै चोरी भएका सामान किन्ने अर्जुनधारा-६ का धनवहादुर कामीलाई पक्राउ गरिएको प्रहरीले जनाएको छ। उनीहरू विरुद्ध मुद्दा दर्ता भएको र थप अनुसन्धान शुरु गरिएको प्रहरीको भनाइ छ।
घटनामा महेश र गंगाको प्रत्यक्ष संलग्नता देखिए पनि अन्य तीन जनाले घटनालाई लुकाउन सहयोग गरेका कारण हत्याका मतिथारको रूपमा उनीहरूलाईसमेत पक्राउ गरेर अनुसन्धान शुरु गरिएको प्रहरीले जनाएको छ।
हत्या गरेर फरार भएपछि बिष्टको शव भोलिपल्ट विहान घरमै स्थानीयले फेला पारेपछि प्रहरीलाई खबर गरेका थिए। उनका दुई छोरासहित एक छोरा काठमाडौं र अर्का

अमेरिकामा बस्दै आएको र आमा घरमा एकै बस्दै आएका थिए।
२२ दिनपछि यसरी पक्राउ परे हत्यामा सम्मिलन...
नेपाल प्रहरीले बिष्टको हत्यामा सम्मिलनलाई पक्राउ गर्न तालिम प्राप्त कुकुरको सहयोग लियो। सो क्रममा प्रहरी प्रधान कार्यालय केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो, प्रदेश अनुसन्धान समूह (पिआइटी) विराटनगर, जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापा र इलाका प्रहरी कार्यालय अनारमनीको संयुक्त टोलीले घटनालगत्तै कुकुरमार्फत स्निफिङ गराएर विभिन्न कोणबाट अनुसन्धान शुरु गर्‍यो। चोरीमा संलग्न, लागू औषध प्रयोगकर्ता, अपराधिक गतिविधिमा संलग्न, कारागारबाट छुटेका लगायत ६८ जनालाई सोधपुछ र निगरानीमा राख्यो। डग स्निफिङका आधारमा घटना भएको भोलिपल्ट वैशाख २७ गते प्रहरी चौकी विर्तावजारले वित्तमोड-४ का गंगाप्रसाद राजवंशीलाई सोधपुछका लागि लगेको बेला उनकी पत्नी वर्षालाई गंगाप्रसादले मोबाइल राखेको पाटाको बोरा खोलाफाल्न लगाएका थिए।
वैशाख २८ गते ३ वजे चोरीको सामान राखेको कालो ब्यागबाट सुनको पैसा टाँसिएको औँठी फिकेर अन्य सामान घरनजिकै नालामुनि (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

एक सय २५ जनाको रिहाइको माग

काठमाडौं, जेठ १७। नेपालका लागि इजरायलका राजदूत हतान गोडेरले अतिवादी समूह हमासले बन्दी बनाएका विपिन जोशीसहित सबै एक सय २५ जनाको निःशर्त रिहाइको माग गरेका छन्।
इजरायलको ७६औं स्वतन्त्रता दिवसका अवसरमा उपराष्ट्रपति रामसहायप्रसाद यादवको प्रमुख आतिथ्यमा विहीवार आयोजित समारोहमा राजदूत गोडेरले उनीहरूको मुक्ति नै इजरायलको प्रमुख लक्ष्य भएको बताए। साथै उनले पश्चिम एसियामा शान्ति र सहिष्णुता कायम गर्न इजरायल निरन्तर लागिपर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे।
सन् १९६० मा इजरायल-नेपाल सम्बन्ध कूटनीतिक सम्बन्ध स्थापना हुनु तत्कालीन नेपाल सरकारको साहसिक कदमको परिणाम भएको भन्दै राजदूत गोडेरले भौगोलिकरूपमा इजरायल र नेपाल टाढा भए पनि सरकार एवम् जनस्तरको सम्बन्ध प्रगाढ रहेको बताए।
समारोहमा उपसभामुख, सांसद, विभिन्न राजनीतिक दलका नेता, पूर्वपरराष्ट्रमन्त्री, यहाँस्थित कूटनीतिक नियोगका प्रमुख तथा पदाधिकारी, नेपाल सरकारका उच्चपदस्थ कर्मचारी, उद्योगपति, व्यापारी, बरिष्ठ सञ्चारकर्मीलगायत समाजका प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरूको (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

करेन्ट लागेर मृत्यु

भापा, जेठ १७। भापाको दमकमा करेन्ट लागेर विहीवार एक जनाको मृत्यु भएको छ।
मृत्यु हुनेमा दमक नगरपालिका - २ निवासी ६२ वर्षीय खगेन्द्र राई रहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापाका प्रहरी नायब उपरीक्षक कृष्णकुमार चन्दले जानकारी दिए।
आफ्नै दुई तले घरको माथिल्लो तलामा टिनको टुस लगाउने क्रममा बिजुलीको चोकको तारमा टिनले छुदा राईलाई करेन्ट लागेको थियो। करेन्ट लागेर गम्भीर घाइते भएका राईलाई

उपचारका लागि दमक अस्पताल पुर्याइएकोमा उनको उपचारको क्रममा मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ।
नेपाल विद्युत प्राधिकरणको लापरवाहीले राईको मृत्यु भएको भन्दै आफन्तहरूले प्राधिकरणको दमक वितरण केन्द्रमा दबाव दिएका थिए। उनीहरूले मृतक परिवारले राहत पाउनुपर्ने माग गरेका थिए। दमक नगरपालिका प्रमुख रामकुमार थापा, दमक नगरपालिका वडा नम्बर -२ का वडा अध्यक्ष प्रजापति सापकोटा, दमक विद्युत कार्यालयका प्रतिनिधि, मृतक पक्षका (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

पूर्वपश्चिम राजमार्गको स्तरोन्नति

भापा, जेठ १७। पूर्व-पश्चिम महेन्द्र राजमार्गको काँकरभिट्टा-केरुवा खण्डको स्तरोन्नतिको काम धमाधम भइरहेको छ।
उक्त खण्डमा हाल १० पुल र ६५ कल्भर्ट निर्माण गर्ने काम भइरहेको छ। एशियाली विकास बैंकको सहयोगमा नेपाल सरकारले स्तरोन्नति गरिरहेको काँकरभिट्टा-लोक्ही खण्डको ९५.७६ किलोमिटर सडक पूर्वी, मध्य र पश्चिमी गरी तीन खण्डमा स्तरोन्नति गरिँदै छ।
पूर्वी खण्डको ४५ किलोमिटर सडकमा पुल, कल्भर्ट र माटो भर्ने काम जारी रहेको एभास्कन-कालिका जेभीका

कन्ट्र्याक्ट म्यानेजर उज्वल प्रसाईले जानकारी दिए। पूर्वी खण्डको पुल र सडक निर्माणको ठेक्का एभास्कन-कालिका जेभीले लिएको छ। पूर्वी खण्डमा १८ पुल र एक सय ४३ वटा कल्भर्ट निर्माण गरिने छ।
हाल उक्त खण्डमा १० वटा पुलको काम भइरहेको छ। चालू आर्थिक वर्षभित्रै काम सक्ने गरी काम भइरहेको प्रसाईले बताए। द्रुत गतिमा काम सम्पन्न गर्ने लक्ष्यका साथ हाल ६५ निर्माणस्थलमा बक्स कल्भर्टको दुई किनाराको (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

शिक्षकले कुट्टा विद्यार्थी गम्भीर घाइते

इटहरी, जेठ १७। सुनसरीको इटहरी उपमहानगरपालिका -१९ स्थित शिक्षादीप एकेडेमीका शिक्षकको कुट्टापिटबाट विद्यार्थी बेहोस भएका छन्। कक्षा ९ मा अध्ययनरत १४ वर्षका छात्रलाई गणित शिक्षक पुण्यप्रसाद पोखरेलले कुट्टापिट गर्दा उनी गम्भीर घाइते भएका हुन्।
बुधबार गृहकार्य पूरा नगरेको भन्दै शिक्षकले लौराले पिटेर विद्यार्थीलाई बेहोस बनाएको छात्रका आफन्तले आर पो लगाएका छन्। छात्र ३ घण्टा बेहोस भएपछि विद्यालयबाट घर

पक्राउ गरेको प्रधानाध्यापक सहदेव काफ्लेले जानकारी दिए।
उन्लाई हिरासतमा राखेर प्रहरीले अनुसन्धान गरिरहेको छ।
विहीवार नै बसेको विद्यालयको सञ्चालक समितिको बैठकले शिक्षक पोखरेललाई निष्काशन गरिसकेको प्रश्न काफ्लेले जानकारी दिए। विद्यार्थीका अविभावकले कुट्टापिटमा संलग्न शिक्षकलाई कडा कारवाहीको माग गरेका छन्।

मोदीलाई पुनः प्रधानमन्त्री बनाउने निर्णय नेपालसँग जोडिएका राज्यको हातमा

वित्तमोड, जेठ १७। भारतमा नयाँ सरकार चयनका लागि हुँदै गरेको निर्वाचनमा सबैको ध्यान नेपालको सीमावर्ती राज्य उत्तर प्रदेशमा केन्द्रित छ।
करिव ब्रिटेनजत्रै क्षेत्रफलमा फैलिएको यो राज्यको जनसङ्ख्या नेपालको भन्दा फण्डे आठ गुणा बढी छ। भारतको सबैभन्दा धेरै जनसङ्ख्या भएको यो राज्यको जनसङ्ख्या २५ करोड छ। यदि यो राज्य छुट्टै राष्ट्र हुन्थ्यो भने यो विश्वकै पाँचौं ठूलो अर्थात् भारत, चीन, अमेरिका र इन्डोनेशियापछि सबैभन्दा ठूलो हुने थियो। यो पाकिस्तान वा ब्रिजिलभन्दा पनि ठूलो छ।
सात चरणको भारतीय निर्वाचनमा सातै चरणमा मतदान हुने तीन राज्यहरूमध्ये उत्तर प्रदेश पनि एक हो। भारतको निर्वाचन जुन १ मा सकिन्छ र मतपरिणाम जुन ४ मा घोषणा हुने कार्यतालिका छ। तेस्रो पटक प्रधानमन्त्री बन्ने आकांक्षा राखेका प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीका लागि ५४३ सदस्य भएको तल्लो सदनमा ८० सांसदहरू निर्वाचित गरेर पठाउने यो राज्य सबैभन्दा महत्वपूर्ण हुनेमा कुनै शङ्का छैन।
यहाँ दिल्लीको बाटो उत्तर प्रदेश हुँदै जान्छ भन्ने एउटा भनाइ निकै प्रचलित छ। त्यो भनेको यो राज्यमा राम्रो मत ल्याउनेलाई दिल्लीको सत्ताका लागि बाटो खुले गरेको छ- उत्तर प्रदेशको राजधानी लखनऊका वरिष्ठ पत्रकार शरत प्रधान भन्छन्। यो राज्यबाट प्रतिनिधित्व गर्दै भारतमा आठ जना प्रधानमन्त्री बनिसकेका छन्- उनी थप्छन्। भारतको पश्चिमी राज्य गुजरातका मोदीले पनि सन् २०१९ मा दोस्रो पटक प्रधानमन्त्री बन्न यही प्रदेशबाट चुनाव लडेका थिए। सन् २०१९ मा भारतको प्राचीन शहर वाराणसीबाट चुनाव जितेका मोदीले यो वर्ष पनि त्यहीँबाट सांसद बन्ने लक्ष्य राखेका छन्।

प्रधानमन्त्री बनाउने राज्य
प्रधानमन्त्री मोदी यो राज्यमा चुनावी प्रचारको दौडमा खटिएका छन्। उनले एकै दिनमा सात वटासम्म चुनावी सभालाई सम्बोधन गरे। भारतीय संसदको तल्लो सदन लोकसभामा बहुमतका लागि २७२ क्षेत्रमा जित आवश्यक पर्छ। मोदीले उनको भारतीय जनता पार्टी (भाजपा)लाई ३ सय ७० सीट जित्नुमा महत्वाकांक्षा राखेका छन्।
भाजपाले सन् २०१४ मा यो प्रदेशका ८० मध्ये ७१ सीट जितेको थियो। तर सन् २०१९ मा त्यो सङ्ख्या घटेर ६२ मा सीमित भयो। यसपटकको निर्वाचनमा उत्तर प्रदेशका ७० भन्दा बढी सीट जित्ने पार्टीको लक्ष्य रहेको नेताहरूले बताउने गरेका छन्। विपक्षी भारतीय कांग्रेस पार्टीका गौरव कपुर यसको हिसाब सरल भएको बताउँछन्। यहाँ ७० सीट जित्ने पार्टीलाई सरकार बनाउन बाँकी २०२ सीट जित्ने पुरछ- उनी भन्छन्।
गत महिना आफ्नो उम्मेदवारी दर्ताका लागि राज्यका मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथसँग प्रधानमन्त्री मोदी यहाँ आइपुगेका थिए। उनीहरूलाई स्वागत गर्न हजारौं

समर्थकहरू त्यहाँ भेला भए। सयपत्री फूलले सजाइएको र 'भाजपाको रङ्गसँग मिल्ने गेरु टुक उनीहरूलाई लिएर सहरको साँघुरो बाटोबाट अघि बढ्दा मोदीले हाल हल्लाउँदै पार्टीको चुनाव चिह्न कमलको फूलको आकृति देखाए। गेरु वस्त्र र त्यही रङ्गको टोपी लगाएका महिला र पुरुषहरूले उनीहरूको समर्थन गरे।
भाजपाको मात्रै नजर छैन उत्तर प्रदेशमा
भारतीय निर्वाचनमा सबैभन्दा ठूलो पुरस्कारका रूपमा लिइने यो राज्यमा भारतीय जनता पार्टीले मात्रै नजर गाढेको भने छैन। यो राज्यमा चार दशकसम्म भारतीय कांग्रेसको प्रभाव रह्यो। सन् १९९९ मा स्थानीय पार्टीहरूले कांग्रेसको प्रभुत्व अन्त्य गरेपछि यो दल उत्तर प्रदेशको क्षेत्रीय दल समाजवादी पार्टीसँग गठबन्धन गरेर चुनाव लड्दै आएको छ।
यो गठबन्धनले उत्तर प्रदेशमा '७९ सीट जित्ने' र बाँकी एक सीटमा प्रतिस्पर्धा हुने दावी गरेको छ।
जुन ४ मा हुने मतगणनाले दुवै पक्षको दावीलाई यथार्थभन्दा बढाइहाल्नुपर्ने रहेको प्रमाणित गरिदिन सक्छ। तर पछिल्ला १० वर्ष यो राज्यमा भएका चुनावहरूमा भाजपाको पक्षमा नतिजा आएको छ। अनि मोदी सडकमा उपस्थित भएर गरिरहेका प्रचारले भाजपालाई थप आत्मविश्वास बढाएको छ।
मोदी उपस्थित भएको भिडमा सहभागी वाराणसीका वासिन्दाहरूले पछिल्लो दशक उक्त सहरमा आएको परिवर्तनबारे चर्चा गरिरहेका थिए। उनीहरूले त्यहाँ बनेका नयाँ राजमार्गहरू, काशी-विश्वनाथ मन्दिरको विस्तार र गङ्गा नदीको तटमा भएको सरसफाइको प्रशंसा गरे।
आफ्नो पसल अगाडि मोदीको सडक यात्रा हेरिरहेका (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

बालबालिकालाई तीन वर्षभित्र कुपोषणमुक्त बनाइँदै

काठमाडौं, जेठ १७। तीन वर्षभित्र नेपालभरका बालबालिकालाई कुपोषणमुक्त गर्ने अभियान शुरु भएको छ। सामुदायिक रेडियो प्रसारक संघ र वलुङ भिजन इन्टरनेशनल नेपालको सहकार्यमा विहीदेखि यो अभियान शुरु गरिएको हो।
कुपोषणका कारण २५ प्रतिशत बालबालिकामा पुष्कोपन, आठ प्रतिशत बालबालिकामा ख्याउटेपन, १९ प्रतिशत बालबालिका कम तौलका छन्। कुपोषणका कारण बाल विकास नभएका बालबालिकाको संख्या मधेश प्रदेश, कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा बढी छन्। सन् २००९ मा भएको अध्ययनअनुसार एक हजार बालबालिकामा ९१ जना कुपोषण प्रभावित हुने गरेको पाइएको थियो।
कार्यक्रमको शुभारम्भ गर्दै महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्री भगवती चौधरीले गर्भ अवस्थादेखि नै पोषणयुक्त बनाउन तीन वटै तहका सरकारले समन्वयात्मक रूपमा काम गर्नुपर्नेमा जोड दिइन्। दिगो विकास लक्ष्यको दृष्टिमा सन् १ र २ लाई पूरा गर्ने पनि सन् २०३० सम्म नेपालबाट कुपोषण अन्त्य गर्ने गरी सरकारले नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा समावेश गरेको उनले बताइन्। सङ्घीय सरकारले दिवा खाजाका लागि दिएको रु. १५ मा प्रदेश र स्थानीय सरकारले पनि बजेट थप गरिदिएर सहयोग गर्नुपर्ने मन्त्री चौधरीको भनाइ छ।
सरकार मातहत रहेका बालसुधारगृहको कार्यक्षेत्र गृह मन्त्रालय अन्तर्गत पर्ने भए पनि महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयलाई भन्ने गरिएको उल्लेख गर्दै उनले यस सम्बन्धमा प्रतिनिधिसभा, राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समिति र महिला तथा सामाजिक मामिला

समितिले अध्ययन गरेको बताइन्। दुवै समितिले प्रकाशन गरेको प्रतिवेदनसमेत मन्त्रालयमा आएको उनले जानकारी दिइन्।
प्रतिनिधिसभा, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिका सभापति अमरबहादुर थापाले बालबालिका स्वस्थ भए देश स्वस्थ हुने उल्लेख गर्दै पोषणका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गरिनुपर्नेमा जोड दिए। प्रतिनिधिसभा, महिला तथा सामाजिक मामिला समितिका सभापति किरणकुमार साहले कुपोषणले शारीरिक मानसिक विकासलाई रोकने बताउँदै खाना र पोषण आधारभूत मानव अधिकार भएकाले त्यसै अनुरूप व्यवस्था गरिनुपर्नेमा जोड दिए।
संसदीय समिति अनुगमनका क्रममा विद्यालयमा जाँदा दिवा खाजाको बजेट दुरुपयोग भएको तथ्य फेला परेको उल्लेख गर्दै यसले बालबालिकाको पोषणमा प्रभाव परेको बताए। कतिपय विद्यालयले गुणस्तरहीन दिवा खाजा प्लाटिफर्मका दिँदा पनि बालबालिकाको स्वास्थ्यमा गम्भीर असर गर्ने गरेको सभापति साहले बताए।
राष्ट्रिय योजना आयोगका सदस्य प्रा. डा. शिवराज अधिकारीले सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट र योजनामा पनि कुपोषण घटाउने कार्यक्रम समावेश भएपनि कार्यान्वयनमा चुनौती रहेको स्वीकार गरे। कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सरकार भएका सबै निकायले समन्वयात्मक रूपमा काम गर्नुपर्नेमा उनको जोड थियो।
राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगका सचिव मुरारी खरेलले गरिबीबाट मुक्ति र पौष्टिक आहार पाउनु बालबालिकाको अधिकार भएको बताए। जुम्लाका एक (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

मोदीलाई...

औषधि पसले अमरीश मित्तलले भने - शहरका सडकहरू सफा भएका छन् र शहरलाई घण्टीसम्म अंधारोमा राख्ने लामो अवधि का लोडसेडिड अब इतिहास भइसकेका छन् ।

राजनीतिक महत्वको गरिव राज्य

भारतीय राजनीतिमा ठूलो महत्वको भए पनि उत्तर प्रदेश भारतको सबैभन्दा गरिव राज्यहरूमध्येमा पर्छ। यद्यपि यो राज्यमा पछिल्ला वर्षहरूमा केही सकारात्मक परिवर्तन भएको बताइन्छ। सरकारी तथ्याङ्कानुसार अहिले दशौं लाख थप मानिसहरूमा विजुलीको पहुँच पुगेको छ, उनीहरूले शौचालय प्रयोग गर्न पाएका छन् र उनीहरूले पाँच वर्षअघि प्रयोग गर्नेभन्दा सफा इन्धन प्रयोग गर्ने सुविधा पाएका छन्।

तर उत्तर प्रदेश अझै पनि विश्वमै सबैभन्दा धेरै गरिवहरू रहेको राज्यमा पर्छ। अझै यो राज्यको कूल जनसङ्ख्याको २३ प्रतिशत मानिसहरू बहुआयामिक गरिबीमा रहेको बताइन्छ।

यो राज्यमा हरेक वर्ष महिला हिंसाका हजारौं घटनाहरू हुने गर्छन्। राजनीतिक रूपमा प्रभावशाली पुरुषहरूमाथि आरोप लागेका समाचार पनि आएका छन्। यस्ता विषयहरू निर्वाचनमा प्रतिपक्षी दलका मुद्दा बनेका छन्। उनीहरूले यो राज्यमा पछिल्लो सात वर्षयता र देशमा एक दशकदेखि सत्तामा रहेको भाजपापार्थिव फिर्ता गरेका छन्।

आफ्नो चुनावी सभामा उपस्थित भएका मानिसहरू देखाउँदै प्रतिपक्षी दलहरूले मतदाताहरू भाजपाबाट अलग हुँदै गएको दावी गर्ने गरेका छन्। आजभन्दा केही साताअघिसम्म पनि यो राज्यको चुनाव हाम्रा लागि प्रतिकूल देखिन्थ्यो, समाजवादी पार्टीको युवा सङ्गठनका नेता तथा चर्चित चुनावी प्रचारक अभिषेक यादव भन्छन्। बेरोजगारी र मूल्यवृद्धि चुनावको प्रमुख मुद्दा भएपछि प्रतिपक्षको चुनावी प्रचारले गति लिएको उनी ठान्छन्।

भाजपाको फरक दावी

भाजपाले यो राज्यमा निकै ठूलो लगानी आएको र यहाँ औद्योगिक पुनरुत्थान भएको दावी गर्दै आएको छ। तर कांग्रेसका गौरव कपुर सरकारले राज्यमा नयाँ उद्योग गर्न नसकेका कारण र रोजगारी सिर्जना गर्न नसक्दा धेरै मतदाताहरू दुःखी भएको दावी गर्छन्।

मोदीको लागि नयाँ उद्योग भनेकै मन्दिरहरू हुन्। कोभिड महामारीपछि यो राज्यमा भएको प्रगति भनेको होटेल र रेस्टुरा क्षेत्रमा मात्रै हो। अर्को चाँहि धार्मिक पर्यटन बढेको छ। तर युवाहरूलाई रोजगारी चाहिएको छ, उनले भने। भारतीय जनता पार्टीकी अतिथि शाही भने राज्यमा भएका खराब पाटोमा प्रतिपक्षी दलहरू जिम्मेवार रहेको बताउँछिन्।

सन् २०१७ मा भाजपाले उत्तर प्रदेशमा चुनाव जित्दा यो राज्य गरिबी, निरक्षरता र बेरोजगारीले भरिएको थियो। हामीले त्यसमा परिवर्तनको काम सुरु गर्नुपर्छ। तर मानिसहरूलाई गरिबीबाट माथि उठाउन समय लाग्छ। मेरो विचारमा सन् २०२९ सम्म हामी ९० प्रतिशत मानिसहरूलाई गरिबीबाट माथि उठाउन सफल हुनेछौं।

शाही सत्ताप्रति असन्तुष्टि केही हदसम्म भएको स्वीकार गर्छिन्। तर मोदीका कारण उत्तर प्रदेशसहित भारतभरि नै भाजपाले चुनाव जित्ने उनको विश्वास छ।

ॐ नमः शिवाय वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.को सूचना

प्रकाशित मिति : २०८१/०२/१८

यस ॐ नमः शिवाय वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. विर्तामोड, भापाको सेवाकेन्द्र स्वीकृत मिति २०७९/०८/०७ गतेबाट सञ्चालनमा आएको ढडुवा सेवाकेन्द्रका सम्पूर्ण श्रेय सदस्य संख्याको माग बमोजिम सदस्यहरूलाई पायक स्थान भद्रपुर नगरपालिका वडा नं.-५, गिरीचौकमा ढडुवा सेवाकेन्द्र स्थानान्तरण गर्ने भनी ११ औं वार्षिक साधारणसभाको निर्णय तथा सञ्चालक समिति बैठकको निर्णय भए बमोजिम सम्पूर्ण कागजात तयार पारी प्रदेश सरकार, उद्योग कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, प्रदेश सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षण कार्यालय, कोशी प्रदेश इनस्वा सुनसरीमा प्रकृया अघि बढाउनको लागि पेश गरिएको निवेदन अनुसार मिति २०८१/०२/१६ गते च.न. ८५३/२०८०/०८१ को पत्रानुसार पूर्व स्वीकृति प्राप्त भएकाले आजका मिति २०८१/०२/१८ गतेदेखि २०८१/०२/२४ गतेसम्ममा कसैको गुनासो भए सम्बन्धित कार्यालयमा गुनासो टिप्पणका लागि यो ७ दिने सूचना प्रकाशित गरिएको व्यहोरा जानकारी गराइन्छ।

भरतलाल गिरी -अध्यक्ष

ॐ नमः शिवाय वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

विर्तामोड न. पा. -५, भापा (०२३-५९०२०७)

विप्लको...

लुकाएका थिए। सामान लुकाएको वपले पनि देखेकी थिइन्। जेठ १६ गते गंगाप्रसादले उनका साथी ज्याक भन्ने भगीरथ माफ्कीको सहयोगमा अर्जुनधारा-६ मा रहेको हनुमान सुनचाँदी पसलका सञ्चालक धनबहादुर कामीलाई २० हजार रुपैयाँमा बेचेको अनुसन्धानका क्रममा खुलेको थियो।

यसरी गरे हत्या ...

प्रहरीका अनुसार गंगाप्रसाद उनका साथी महेश राजवंशीका साथमा वैशाख २५ गते राति चारी गर्ने योजनाका साथ ९ वजे घरबाट निस्किएका थिए। सिटी सफारीको टायर खोल्न प्रयोग हुने फलामको औजार र ३ वटा रेन्ज लिएर उनीहरू चोरी गर्न निस्किएका थिए। शुरुमा उनीहरू स्थानीय सुमन राजवंशीको घरमा चोर्न पसेका थिए।

तर, त्यहाँ सफल नभएपछि स्थान परिवर्तन गर्दै विप्लको घरमा गएका थिए। महेशले विप्लको घर कम्पाउन्डवाहिरै बसेर रहेदेख गरेको र गंगाप्रसाद विप्लको घर कम्पाउन्डभित्र पसेका थिए। यो बेला रातको ११ बजिसकेको थियो। गंगाप्रसादले पश्चिमपट्टिको भ्याल खोल्न खोज्दा विप्लले चोर आए जस्तो छ भनेको सुनेपछि उनी बालबाट हामफालेर भागेका थिए।

त्यसै बेला ११:३० बजे विप्लले काठमाडौँमा रहेका कान्छा छोरा प्रकाशलाई फोन गरेर 'घरको आसपास चोरहरू पो हिँड्दछन् गर्दैछन् कि, भ्याल ड्याड-ड्याड पारिहेको छु भनी सुनाएकी थिइन्। आमाको फोनपछि प्रकाशले छिमेकी श्रीप्रसाद सिटौलालाई फोन गरेर घर गर्दैघिन आगर्न गरेका थिए।

त्यसपछि सिटौला र अन्य छिमेकीहरू विप्लको घरमा गएर केहीवेर अँगनमा बसेका थिए। विप्ल पनि त्यसपछि १२ बज्न लाग्दा सुत्न गएकी थिइन्।

सोही समयमा उनीहरूले नजिकै रहेको डम्बरकुमारी प्रसाईंको घरको भ्यालबाट हात छिटाएर कालो रङको फोला चोरेका थिए। फोलामा रहेको ७०० रुपैयाँ लिएर अन्य सामान फ्याँकेर आफूसँग भएको मातौल र रेन्ज फोलामा राखेर उनीहरू मकैवारीमा लुकेका थिए। ११:४५ बजेतिर छिमेकीहरू आ-आफ्नो घर गएपछि गंगाप्रसाद र महेश पुनः विप्लको घरतर्फ लागेका थिए।

गंगाप्रसाद कम्पाउन्ड नाघेर विप्लको घरभित्र पसे भने महेश वाहिरै बसेर रहेको शौचालयको पछाडि फोला राखेर उनी बसेका थिए। वैशाख २६ गते विहान १२:१० बजेतिर विप्लले घरको वाहिरको बत्ती बालेर ढोका खोलेर शौचालय जाँदा शौचालयको पछाडि लुकेर बसेका गंगाप्रसाद ढोकामा रहेको रड लिएर भित्र छिरेका थिए।

एक घण्टासम्म कोठाभित्रै खाटमुनि लुकेर बसेका गंगाप्रसाद विप्ल सुत्ने बेला वाहिर निस्कँदै गर्दा विप्लले देखेकी थिइन्। विप्लले चोर आयो भनी गुहार माग्दा गंगाप्रसादले आफूसँग भएको रडले विप्लको टाउकोमा तीनपटक प्रहार गरेका थिए। त्यसपछि विप्ललाई भुईँमा लडाएर विप्लले लगाएको सुनका गहना निकालेका थिए। सोही रडले कोठाभित्र रहेको दरान फोडेर उनले सुनका गहना र मोबाइल आफूसँग भएको कालो फोलामा हालेका थिए। गंगाप्रसाद विहान २:४५ विप्लको हत्या गर्दै चोरी गरेर आफ्नो घरमा गएर पुगेर मोबाइल अफ गरेर सुत्नेको अनुसन्धानमा खुलेको प्रहरीले पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी दिएको छ।

करेन्ट...

आफन्तसमेत बसेर भएको छलफलमा तीनवटै सहमत भएको छ।

नगरपालिकाले किरिया खर्चवापत ५० हजार दिने, विद्युत कार्यालयले तत्काल ३० हजार दिने र उपल्लो विद्युत कार्यालयसंग धेरैभन्दा धेरै क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराउनको लागि स्थानीय निकाय, विद्युत प्राधिकरणले संयुक्त रुपमा माग गर्ने सहमति भएको इलाका प्रहरी कार्यालय दमकले जनाएको छ।

बालबालिकालाई...

बालकको भोकमरीबाट मृत्यु भएको उजुरी आयोगमा परेको सुनाउँदै उनले आयोगले यससम्बन्धी अनुसन्धान गरी सरकारलाई आवश्यक कारवाहीका लागि सिफारिस उनीहरू चोरी गर्न निस्किएका थिए। आयोगले केही समयअघि बाल मन्दिर नक्सालको अनुगमन गर्दा खानाको गुणस्तरलागायत बालवर्षण राम्रो नपाउँदा पनि सरकारलाई सिफारिस गरेको सचिव खरेलले बताए।

गैर सरकारी संस्था महासङ्घ नेपालका अध्यक्ष रामप्रसाद सुवेदीले युनिसेफको प्रतिवेदनमा कुपोषित बालबालिका विश्वविद्यालय पुग्न सक्दैनन् उनीहरूसँग सिक्न सक्ने क्षमता हुँदैन भन्ने उल्लेख गरिएको जानकारी गराए। बालबालिकालाई पत्र खानाबाट बचाई अत्याधिक खाना खुवाउन सके कुपोषणमुक्त बनाउन सकिने उनको भनाइ थियो।

वर्ल्ड भिजन इन्टरनेशनल नेपालका राष्ट्रिय निर्देशक रोजलिन एच. ग्याब्रिएलले विद्युतव्यापी र क्षेत्रीय रूपमा पनि यो अभियान शुरु गरिएको उल्लेख गर्दै हरेक बालबालिकालाई खाना र पोषण पुगोस् भनेर अकोरावसँगको सहकार्यमा इनफ नामक अभियान शुरु गरिएको बताए। बालबालिकालाई स्तनपान गराउने क्रम घट्दै गएकोले पनि पोषणमा गम्भीर प्रभाव परेको उनको भनाइ थियो।

वर्ल्ड भिजनका वरिष्ठ निर्देशक दीपेश पउल ठाकुरले नेपालका बालबालिकाले भोकमरीबाट दुःख नपाउनु भनी यो अभियान शुरु गरिएको जानकारी दिए। वर्ल्ड भिजन नेपालका निर्देशक उमा मगरले नेपाललाई शून्य भोकमरीमा स्थापित गराउन तीनै बटै तहका सरकारले समन्वयात्मक रूपमा काम गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै समुदायका विपन्न वर्गमा यो कार्यक्रम पुग्ने विश्वास व्यक्त गरिन्। अकोरावका अध्यक्ष अर्जुन गिरीले नेपाललाई भोकमरीमुक्त बनाउने अभियानमा सामुदायिक रोजयोगहरू पनि सहकार्य गरिरहेको जानकारी दिए।

एक...

उपस्थिति थियो।

स्वतन्त्रता दिवसका उपलक्ष्यमा आठ महिनाअघि अतिवादी समूह हमालले गरेको आक्रमणबाट इजरायलमा भएको क्षतिको तस्वीर प्रदर्शन गरिएका थिए।

जिब कोरेनले खिचेका ती तस्वीर सो समूहका अमानवीय गतिविधिको प्रमाण हुन्। गत असोज २० गते हमालको आक्रमणमा १० जना नेपाली विद्यार्थी सहित एक हजार एक सय ३९ जना मारिएका थिए।

आक्रमणका क्रममा सो समूहले इजरायली तथा विदेशी गरी दुई सय ५२ जनालाई बन्दी बनाएको थियो। अस्थायी निकाय, विद्युत प्राधिकरणले संयुक्त रुपमा माग गर्ने सहमति भएको इलाका प्रहरी कार्यालय दमकले जनाएको छ।

लागूऔषध...

जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। पक्राउ

कर्मचारी आवश्यकता

यस अठ्ठनपूर्ण बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको प्रधान कार्यालय विर्तामोड -०५, भापाका लागि निम्न अनुसारका कर्मचारी आवश्यक परेकोले इच्छुकले तुरुन्त सम्पर्क गर्नुहोला।

पद : बजार सहायक अधिकृत ----- १ जना (महिला/पुरुष)

योग्यता : स्नातक तह उत्तीर्ण वा अध्ययनरत, वित्तीय क्षेत्रमा कम्तीमा १ वर्षको अनुभव साथै कम्प्युटरमा दक्ष

तलब : १६५००+ अन्य सुविधा

आवेदन शुल्क : ३००- (तीन सय मात्र)

पद : बजार प्रतिनिधि----- १ जना महिला/पुरुष (बिर्तामोड)

योग्यता : एसईई वा सो सरह, मोटरसाइकल चलाउन सक्ने

तलब : १२५००+अन्य सुविधा

आवेदन शुल्क : २००- (दुई सय मात्र)

आवेदन गर्ने अन्तिम मिति : २०८१-०२-२९ सम्म

अन्य जानकारीका लागि निम्न ठेगानामा सम्पर्क गर्नुहोला।

सम्पर्क : ०२३-५३३७२०, ९८०२३१३३३७,

इमेल : apasavingco@gmail.com

फेसबुक पेज : Annapurna saving & credit co-operative ltd,

Birtamode-5, Jhapa

नोट: फारम पाउने स्थान: संस्थाको कार्यालय, बिर्तामोड-५,

भापा/शाखा:अर्जुनधारा-०३, खुदुनाबारी

TMT

CHANNEL

बजार

STEEL

ANGLE

FLATS

I-BEAM

SQUARES

Swastik Rolling Mills Pvt. Ltd, Duhabi | Contact: 9820721032, 9820721022

असल संस्कार र समृद्धिका लागि एनएमसी

नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

NMC-COOP

कर्पोरेट कार्यालय : मेचीनगर-६, काँकरभिट्टा, कोशी प्रदेशको

प्रथमपटक प्रकाशित मिति: २०८१/०२/१८

कर्जा बुझाउने सम्बन्धी १५ दिने सूचना

यस संस्थाको वचत तथा ऋण व्यवसायको तपशिल बमोजिमको सेवा केन्द्रसँग कर्जा कारोबार गर्ने तपशिल अनुसारका ऋणी सदस्यहरूले संस्थालाई तिन बुझाउनु पर्ने साँवा तथा ब्याजको नियमित मासिक किस्ता विगत लामो समयदेखि नबुझाएको र ऋण रकम बुझाउने किस्ता भाखा अन्तिम भाखा समेत नाघिसकेको र पटक-पटक लिखित एवम् मौखिक तारोता गर्दा समेत अटेर गरी हालसम्म आफूले तिन बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण साँवा तथा ब्याज फरफारक नगरेको हुँदा यो सूचना जारी गरिएको छ। अतः यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र आफूले बुझाउन बाँकी सम्पूर्ण रकम बुझाउन वा बुझाइसकेको भए प्रमाणसहित संस्थामा सम्पर्क राख्न सूचित गरिन्छ। अन्यथा ऋणको सुरक्षण वापत संस्थामा रहेको धितो लिनामीका लागि प्रधान कार्यालय सिफारिस गरिने व्यहोरा सम्बन्धित सबैमा यसै सूचनाद्वारा सूचित गरिन्छ।

तपशिल

क्र.सं.	ऋणीको नामथर	ठेगाना	बाबुको नाम	बाजेको नाम	पति/पत्नी	जग्गाधनीको नाम	सेवाकेन्द्र
१	जमुना दाहाल	अर्जुनधारा-४	डम्बर बहादुर दाहाल	बम बहादुर दाहाल	गणेश बहादुर थापा	जमुना दाहाल	शनिश्चरे
२	सन्ध्या बस्नेत	अर्जुनधारा-५	दिलिप बस्नेत	लक्ष्मण बस्नेत	धिरज खड्का	शान्तादेवी खड्का	शनिश्चरे
३	सुनिता चौधरी	अर्जुनधारा-४	खुशिलाल चौधरी	लरवरी चौधरी	गणेशकुमार सिंह दनुवार	सुनिता चौधरी	शनिश्चरे
४	केवल पोतेल	अर्जुनधारा-८	रतन विश्वकर्मा	सन्ततिर विश्वकर्मा	इन्दिरा थापा	गिता विश्वकर्मा	शनिश्चरे
५	सुनिता गोस्वामी	अर्जुनधारा-५	शिव शंकर गोस्वामी	जया हरी गोस्वामी	प्रेम बुढाथोकी	सुनिता गोस्वामी	शनिश्चरे
६	उमेश शाह	अर्जुनधारा-५	रघुनाथ शाह	भुमेल शाह	प्रति शाह	उमेश शाह	शनिश्चरे
७	सम्भना राई	अर्जुनधारा-१	वीर बहादुर राई	जहान सिंह राई	चन्द्र बहादुर तामाङ	सम्भना राई	शनिश्चरे
८	पुजा लिम्बु	अर्जुनधारा-१	मन बहादुर लिम्बु	मेहेर मान लिम्बु	कविराज लावती	पुजा लिम्बु	शनिश्चरे
९	पुर्ण बहादुर कर्णाल	अर्जुनधारा-८	दान बहादुर कर्णाल	जुद्धवीर कर्णाल	सुस्मिता कर्णाल	पुर्ण बहादुर कर्णाल	शनिश्चरे
१०	उत्तम राज मल्ल	अर्जुनधारा-७	दिप बहादुर मल्ल	अमृत बहादुर मल्ल	अमृता मल्ल	उत्तम राज मल्ल	शनिश्चरे
११	विष्णु माया खत्री	बिर्तामोड-५	प्रेम बहादुर खत्री		भक्त बहादुर गोदार	विष्णु माया खत्री	महानन्दचोक
१२	सुनिता धारु	अर्जुनधारा-५	गंगाराम सरदार धारु		राजु धारु	सुनिता धारु	महानन्दचोक
१३	विरकला श्रेष्ठ	अर्जुनधारा-६	गुरुदत्त दाहाल		सम्मान श्रेष्ठ	विरकला श्रेष्ठ	महानन्दचोक
१४	गोपाल कुमार सुनुवार	बिर्तामोड-५	गुरुदत्त दाहाल	विष्णुलाल सुनुवार	बबिता राई	गोपालकुमार सुनुवार	बिर्तामोड
१५	बबिता राई	बिर्तामोड-५	धन बहादुर राई	सनमान राई	गोपाल कुमार सुनुवार	बबिता राई	बिर्तामोड

नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि., बिर्ता-अर्जुन क्षेत्रीय उपसमिति

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

वैदेशिक रोजगार र पीडा

प्रत्येक दिन एक्काइस सयभन्दा बढी नेपाली युवा वैदेशिक रोजगारीका लागि विदेश जाँदैछन् । उनीहरू मध्ये अधिकांश युवाको गन्तव्य खाडी राष्ट्र र मलेसिया हुने गरेको छ । रोजगारी खाँदै विदेश जानेमध्ये प्रत्येक दिन पाँच जना काठको बाकसमा नेपाल फकिने गरेको वैदेशिक रोजगार बोर्डको तथ्यांकले देखाएको छ । बोर्डको पछिल्लो तथ्यांक अनुसार आर्थिक वर्ष २०७७-२०७८ देखि २०७९-२०८० सम्म वैदेशिक रोजगारीमा गएकामध्ये चार हजार ३५ जना नेपाली श्रमिकको मृत्यु भएको छ । यही अवधिमा आठ सय ७० जनाको दुर्घटनामा परी अङ्गभङ्ग र बिरामी भएको बोर्डको तथ्यांक छ । वैदेशिक रोजगारको सन्दर्भमा गरिएको एक अध्ययनले पछिल्ला वर्षहरूको अङ्गभङ्ग तथा मृत्यु हुने दर बढेको देखाएको छ ।

रोजगारका लागि विदेश जाने युवाहरू नै हुन्छन् । १८ देखि ४४ वर्ष उमेर समूहका युवा ऊर्जाशील, उत्पादनशील र स्वस्थ नै हुन्छन् । अनि पनि रोजगारीमा जानुअघि उनीहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गराइन्छ भने कतिपय रोजगारदाता संस्थाले आफ्नै स्वास्थ्य परीक्षण गराउँछन् । त्यसरी गएका उत्पादनशील उमेरका युवाहरू दुर्घटनामा परी अङ्गभङ्ग हुनु, मृत्यु हुनु परिवारका लागि मात्रै होइन राष्ट्रकै लागि ठूलो क्षति हो । यद्यपि मरण अकाट्य सत्य हो, तर सबै स्वभाविक हुँदैनन् । त्यस्तोमा प्राकृतिक मृत्युवरण गरेका हुन् वा सवारी अथवा काम कै सिलसिलामा, आत्महत्या गरेका सबैको कारणको पहिचान गरिन्छ । परीक्षणमा आत्महत्या, हृदयघात, प्राकृतिक वा दुर्घटना जस्ता कारण देखाइन्छ, जो सबैका हकमा लागू नहुन सक्छ ।

व्यस्क र ऊर्जावान उमेरका युवा बाकसमा फकिँनु अस्वभाविक र चिन्ताको विषय भएको राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्व सदस्य गणेश गुरुङले बताएका छन् । गन्तव्यमा पुगेपछि रोजगारदाताले मेडिकल जाँच पास गरेका युवाको मृत्यु स्वभाविक हुन सक्दैन । त्यसकारण युवाको यस्तो पलायन रोक्न, व्यवस्थित गर्न र स्वदेशमै रोजगारको अवसर सृजना गर्न सरकारको ध्यान जानु पर्दछ । व्यक्तित्व रुपमै जान सकिने एक सय पचासभन्दा बढी देश छन् । त्यहाँ गएकामध्ये प्रत्येक वर्ष बढ्दै गएको मृत्युको तथ्यांकले मृत्युको कारणलाई स्पष्ट नपारिएको जानकारहरूको तर्क छ । रोजगारका लागि जाने भारत, बंगलादेशका नागरिकको मृत्यु त्यहाँको सरकार र राजनीतिमा चर्चाको विषय बन्छ । तर, हामी कहाँ चासो पनि देखाइँदैन । सरकारले समस्या र अवस्थाको अध्ययन गर्न समिति बनाउँछ । तर, त्यसको प्रतिवेदन सार्वजनिक नै गरिँदैन ।

युवाहरूको बढ्दो पलायनले निम्त्याएको मृत्युको भयावह चित्र देशका लागि दुर्भाग्यपूर्ण छ । यसले नेपालको सुदूरपूर्वको जीवनमा नकारात्मक प्रभाव पार्ने निश्चित छ । त्यसैले यसका कारण हुने मृत्यु वा दुर्घटना अथवा आत्महत्या जस्ता अनपेक्षित घटनालाई रोक्नैतर्फ सरकारको ध्यान जानु पर्दछ । त्यसका लागि स्वदेशमै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने, युवालाई सिप, क्षमता र कुशलताका आधारमा काम गर्ने वातावरण निर्माण गर्नुपर्छ, होइन भने यसले दिने पीडाबाट मुक्ति पाइने छैन ।

प्र.डा. एकार्तन आचार्य

विगत केही वर्षदेखि युवा विद्यार्थी पढ्ने, कमाउने र विभिन्न पेसा तथा रोजगारका लागि विदेशिने क्रम बढेको छ । त्यसो त धेरै पहिलेदेखि नै नेपाली कामको खोजीमा भारतलगायत केही अन्य देशमा जाने परम्परा थियो । सो क्रम फिर्तो वा सानो थियो भने अहिले बढ्दो क्रममा छ । लाहुरे हुने र घरघरसम्म बाध्यताले पनि कामको खोजीमा मुलान पस्ने गरेको पाइन्छ । पछाडिका वर्षमा भारतबाहेक मलेसिया, खाडी मुलुक, साउदी अरब, कतार, दुबई, अरब इमिरेट्स, पाकिस्तान, माल्दिव्स, बङ्गलादेश आदि र केही विकसित मुलुक अमेरिका, बेलायत, सिङ्गापुर, हङकङ, जर्मनी, इटाली, जापान र विभिन्न युरोपियन मुलुकमा जाने क्रम बढेको छ ।

छिमेकीका छोराछोरी निजी तथा बोर्डिङमा पढेको देखेर, ऋण काटेर र सहर पसेर पनि छोराछोरी बोर्डिङ स्कूलमा पढाउने थालनी विगत दुई दशकदेखि क्रमशः बढेको देखिन्छ । एसईई वा स्कूल शिक्षापछि उच्च शिक्षाका नाममा सहर बजार पढ्न जाने, पढाउने क्रम बढ्दो छ । अहिले प्लसटुका लागि वा सो भन्दा उच्च शिक्षाका लागि भनेर सहर बजार पढ्न जाने, पढाउने क्रम बढ्दो छ ।

सरकारले नीति तथा कार्यक्रम र बजेट सार्वजनिक गरिसकेको छ । शिक्षा र युवा तथा खेलकुदका क्षेत्रमा विजयोन्मुख बजेटबाटै युवालाई स्वदेशमै राख्ने कार्यक्रम बनाई देश विकास गर्न युवा उत्थान कार्यक्रम घोषणा गर्नुपर्छ । खास गरी शिक्षासँग विमुख गरिएका कार्यक्रमका खर्चमा समस्या आउने र कार्यक्रम फलदायी नहुने भएकाले श्रममुखी शिक्षासँग आबद्ध गर्न शिक्षालयलाई अनिवार्य रूपमा जोड्नु राम्रो हुन्छ । सो आधारमा केही पहिचान गर्न लायक केही अवधारणागत क्षेत्र यहाँ उल्लेख गरिएको छ ।

कृषक उत्थान कार्यक्रम : कृषि शिक्षामा आबद्ध विद्यार्थी ।

स्थानीय विद्यालयमा शिक्षण प्रवर्धन कार्यक्रम शिक्षामा आबद्ध र पठनपाठनमा रुची राख्ने विद्यार्थी । स्थानीय विकास, शान्ति सुरक्षा, राजनीतिक चेतना अभिवृद्धि, सुशासन तथा जनाधिकार प्रशिक्षण कार्यक्रम : व्यवस्थापन, तथा वाणिज्य, कानून, मानविकी तथा सामाजिक क्षेत्रमा आबद्ध विद्यार्थी ।

जनस्वास्थ्य तथा सडक सुरक्षा तथा स्वास्थ्य कार्यक्रम : चिकित्साशास्त्र/स्वास्थ्य शिक्षा र जनस्वास्थ्यमा आबद्ध विद्यार्थी ।

निर्माण तथा स्तरोन्नति, सञ्चार प्रविधि तथा पर्यटन कार्यक्रम : इन्जिनियरिङ तथा सञ्चार र सूचना शिक्षामा आबद्ध विद्यार्थी ।

प्राकृतिक सम्पदा प्रवर्द्धन कार्यक्रम : विज्ञान तथा प्रविधि र विज्ञानमा आबद्ध विद्यार्थी ।

उपरोक्त वा आवश्यकता अनुसार चयन गरिएका क्षेत्रमा सहयोग र समन्वयका लागि सहयोगी निकायका रूपमा विश्वविद्यालय/प्रतिष्ठान, सम्बन्धित डिन कार्यालय, सम्बन्धित क्याम्पस, राज्य संयन्त्र (स्थानीय निकाय/प्रदेश), विश्वविद्यालय अनुदान आयोग तथा

विभिन्न निजी क्षेत्रलाई समेट्न सकिन्छ ।

राज्यको सहयोगमा कमाउँदै-पढ्दै कार्यक्रम देशका सातै प्रदेश र सो अन्तर्गतका स्थानीय निकायमा रहेका उच्च शिक्षालयले काममा आधारित शिक्षाका रूपमा स्नातक तथा स्नातकोत्तर अध्ययनरत विद्यार्थीलाई संलग्न गराइने गरी व्यवस्था गर्न सकिन्छ ।

कमाउँदै-पढ्दै कार्यक्रमबाट विद्यार्थीलाई आत्मसम्मान हुनुका साथै आर्थिक राहत एवम् काममा खट्ने बानीको विकास हुनेछ । अभिभावकलाई पनि छोराछोरीले केही गरिखाने सिपमूलक शिक्षा सिक्दै छ वा सिक्छ भन्ने विश्वास लाग्ने छ । अभिभावक र विद्यार्थीलाई कमाउन विदेशी जानुपर्छ भन्ने भ्रम हट्नुका साथै स्वदेशमै गरिखाने काममा जोडिने प्रवृत्तिको विकास हुन्छ । कमाउँदै-पढ्दै कार्यक्रमले भविष्यका लागि युवाको शैक्षिक र आर्थिक उन्नतिलाई गति दिन्छ । व्यस्कलाई आफ्नो घरको अर्थ व्यवस्थाको व्यवस्थापन गर्न पनि यस प्रकारका कार्यक्रमबाट राहत पुग्नेछ ।

भविष्यका कर्णधार विद्यार्थीलाई श्रमयुक्त शिक्षामा जोड्न कमाउँदै-पढ्दै कार्यक्रम मार्फत नेतृत्वदायी भूमिकामा ल्याउन सकिन्छ । भोलिका कर्णधारलाई पनि देशमै केही गर्न सकिने रहेछ भन्ने आभास दिलाउन सकिने छ ।

हामी नेपाललाई कृषिप्रधान देश भन्ने गर्छौं । पेसामा प्रायः हामीले कृषि लेखौं पनि तर तदनुकूलको काम हुन सकेको छैन । मुलुकभर अधिकांश खेतीयोग्य जमिन बाँफै छन् । यसको उपयोग गर्न राज्यले विशेष कार्यक्रम ल्याउन सक्छ । यहाँ विद्यार्थीलाई सिपमूलक शिक्षासँग जोड्ने कुरा भइरहेको छ । हाम्रा विद्यालय, विश्वविद्यालयसँग पनि प्रयास जमिन छ, उक्त जमिन भाडामा दिएर पनि त्यसको उपयोग गर्न सकिन्छ । कृषि तथा बागवानी, पुष्प खेती, पशुपालन, भेटेडरिजरी, मौरीपालन, चराचुरुकी (पन्छी) र हाम्रो स्नातक तथा स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका विविध उत्पादनमुखी शिक्षा प्रदायक पठनपाठनको व्यवस्था छ । उक्त विषयवस्तुको पठनपाठन भइरहेका क्षेत्रमा रहेका विद्यालय, क्याम्पसहरूले आफ्नै जग्गा भाडामा दिएर हिउँदै, बखैँ तथा बेमौसमी तरकारी तथा फलफूल खेती गर्न सक्छन् ।

भाडामा लिने कृषक र यसबारे जान्न चाहने अन्य कृषकलाई बीऊविजन छनोट, सिँचाई तथा कुलो, नहर, मलखादको मात्रा निर्धारण, कीटनाशक विषादिको

प्रयोग र प्रभाव, नर्सरी निर्माण, गोठ, खोर आदि बनाउँदा आवश्यक पर्ने पर्यावरणबारे जानकारी गराउन सकिन्छ । घामपानीको उपलब्धता लगायत विभिन्न वैज्ञानिक सल्लाह, ज्ञान, सिप र प्रेरणा दिन सकिन्छ । सोबापत तत् क्षेत्रका कृषि उद्यमी, व्यवसायीलाई सहज रूपमा हाम्रा स्नातक तथा स्नातकोत्तर तहका विद्यार्थी भाइबहिनी तथा छोराछोरीलाई सिप र ज्ञानका लागि प्रत्यक्ष रूपमा फिल्डमै पठाउन सकिन्छ । त्यसबाट प्रयोगात्मक अभ्यास मात्रै नभई किसानलाई पनि सहयोग पुग्नेछ । यस्तो अभ्यासले पढाइलाई आयआर्जनसँग जोड्ने छ ।

शिक्षण तथा शिक्षा अध्ययन गरिरहेका वा सो खेत्रमा रुची राख्ने स्नातक तथा स्नातकोत्तर विद्यार्थीले क्याम्पस र विद्यालयको आपसी समन्वयमा नयाँ शिक्षणतर्फ लाग्दै गेका नयाँ शिक्षकलाई तालिम दिन, शिक्षण विधि र शिक्षण सामग्री निर्माण गर्न सिपको ज्ञान दिन र शिक्षक अभाव भएका ठाउँमा गएर पढाउने काम गरी सहयोग गर्न सक्छन् । क्याम्पसले अभ्यास शिक्षणमा विद्यार्थीलाई विद्यालयमा पठनपाठन गर्न पठाई शिक्षकको अभाव पूरा गर्न सक्छन् । यसरी सिकारुको रूपमा जाने शिक्षकले आफूले सिक्ने क्रममा सहूलियत दरमा पनि

र विकास निर्माणमा सहयोग गर्न सक्छन् । जस्तै भवन निर्माणका लागि माटो परीक्षण, मापदण्ड निर्धारण, गुणस्तर निर्धारण, कारखानामा लेख लगायतका मसिन सञ्चालन, औजार निर्माण, सामान्य बिजुली जडान, सर्किट निर्माण, सर्वे गर्न, कम्प्युटरको सामान्य ज्ञान तथा जानकारी दिन सक्छन् । एप तथा सफ्टवेयर निर्माण र स्कूल तहमा प्रशिक्षण दिने आदि काममा सहयोग गर्न सक्छन् ।

मानविकी तथा समाज शास्त्र र कानून विषय अध्ययन गरिरहेका स्नातक तथा स्नातकोत्तर विद्यार्थीले क्याम्पसमा चाहिने कानूनी, प्रशासनिक तथा अनुशासन, सेवाग्राहीसँग गरिने सामाजिक व्यवहार, आपसी समन्वय र सद्भाव सम्बन्धमा सुसूचित गर्न र समाजमा मेलमिलाप गरी समाज सुधारका विषय ज्ञान दिन सक्छन् । विद्यालय तहमा सामाजिक तथा नैतिक विषय पठनपाठन गरी सहयोग गर्न सक्छन् ।

स्वास्थ्य तथा शारीरिक र चिकित्साशास्त्र अध्ययन गरिरहेका स्नातक तथा स्नातकोत्तरका विद्यार्थीले क्याम्पसमा चाहिने प्राथमिक उपचार गर्न, स्वास्थ्य सम्बन्धी अनुशासनको ज्ञानमूलक जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्न, घर तथा सहर बजार र स्कूल, कार्यालयमा हाम्रा दिदी-बहिनी, आमा, छोरी सबैलाई चाहिने आवश्यक घरघरमा सानिटेरी प्याड निर्माण गरी प्रयोग सम्बन्धी ज्ञान दिन सक्छन् ।

चोटपटक लागेमा सामान्य उपचार गर्न र रक्ताश्राव रोक्न, चोटपटक तथा घाउमा मलमलपट्टी गर्न र सोमा प्राथमिक उपचारको ज्ञान दिन, रोगब्याधीको प्रकोप, लक्षण पहिचान तथा रोग नियन्त्रणको ज्ञान दिन, स्वास्थ्य क्लिनिक सञ्चालन गरी उपचार गर्न, सेवाग्राहीसँग गरिने सामाजिक व्यवहार, आपसी समन्वय र सद्भावबारे सुसूचित गर्न मद्दत गर्छन् । विद्यालय तहमा स्वास्थ्य विषय पठनपाठन र शारीरिक तन्दुरुक्तीका लागि योग, व्यायाम, शारीरिक अभ्यास गराउन, फिजिओ थेरापी, बालबच्चा रेखदेख तथा अध्ययन गृह सञ्चालन आदि जस्ता ज्ञान सिप उपलब्ध गराई सहयोग गर्न सक्छन् ।

साथै महामारीको समयमा सुरक्षित स्वास्थ्यको कार्यक्रम चलाउने जनशक्तिको रूपमा काम गर्न पनि उनीहरू सक्षम हुन्छन् । अहिलेको युग सम्पन्नता, स्वावलम्बी, अनुशासित, मर्यादित र स्वतन्त्रताको युग हो । त्यसैले सबै युवा जनशक्तिले आफूलाई अनुशासित, मर्यादित र दक्ष बनाउनु जरुरी छ । त्यसका लागि सरकार तथा राज्यमातहतका विभिन्न निकाय तथा विद्यालय, विश्वविद्यालय मार्फत गरिखाने खालको शिक्षाको व्यवस्था गरी सरकारको सहकार्यमा प्रयोगमा ल्याउनु पर्छ ।

गरिखाने विषयमध्ये सवारीचालक शिक्षा स्नातक तहमा सो विषय राखी तत्कालका लागि हाम्रा विभिन्न निकाय तथा विद्यालय, विश्वविद्यालयमा कार्यरत चालकलाई नै उक्त विषयको प्रयोगात्मक कक्षाका लागि प्राविधिकको रूपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । पाँच क्रमशः ती कार्यरत चालक तथा हाम्रा योग्यता प्राप्त क्षमतावान् जनशक्तिकामार्फत सवारी चालक सम्बन्धी नीति नियम, सिद्धान्तको ज्ञान र सिप दिने गरी पठनपाठन चलाउन सकिन्छ । यो विषयको पाठ्यक्रम बढीमा एक वर्षको हुनु हुनु शैक्षानुकी रूपमा विक्री-वितरण भइरहेको एक सर्वेक्षणले देखाएको छ । सरकारले स्तरीय पदार्थमा कर बढाउँदै आएको छ । यसको उद्देश्य नै यस्ता पदार्थको प्रयोगमा कमी लैराउनु हो । तर पनि त्यसम उल्लेखनीय सुधार आउन सकिरहेको छैन । यस्तो गैरकानूनी विक्री-वितरणलाई रोक्न अनुगमन र कारवाहीको दायरा बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

सूतीजन्य पदार्थबाट आउने समस्या

विश्वभर मे ३१ का दिन विश्व सूतीजन्य पदार्थरहित दिवस मनाइँदै आएको छ । तर, वर्षमा एकदिन दिवस मनाएर सँचै सूतीजन्य पदार्थ सेवन गर्नेको संख्या कम हुन्छ त ? तथ्याङ्कले भने त्यो देखाउँदैन । विश्व स्वास्थ्य संगठनको तथ्याङ्क अनुसार सूतीजन्य पदार्थ सेवन गरेर वर्षेन ज्यान गुमाउनेको संख्या करिब ८० लाख छन् । नेपालमै प्रति वर्ष २७ हजार एक सय ३७ व्यक्तिसूतीजन्य पदार्थको सेवनबाट ज्यान गुमाइरहेको पछिल्लो तथ्याङ्कले देखाउँछ । यो संख्या नेपालमा मृत्युको १५ प्रतिशत हो । राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा सञ्चार केन्द्रको तथ्याङ्कले नेपालमा सूतीजन्य पदार्थ सेवन गर्ने २८.९ प्रतिशत रहेको देखाएको छ । जसमध्ये ४८.३ प्रतिशत पुरुष र ११.६ प्रतिशत महिला छन् ।

नेपालमा हरेक वर्ष सूतीजन्य पदार्थको प्रयोगले लामो उपचार खर्च, अकाल मृत्यु, अशक्त र रोगीको उत्पादकत्वमा आएको ह्रासमा ४७ अर्ब बराबरको क्षति हुने गरेको केन्द्रका निर्देशक डा. राधिका थपलियाले जानकारी दिइन् । निकोटिन, टार, कार्बनमोनोअक्साइड, एमिनिया, रेडनलगायत केमिकल पाइने सूतीजन्य पदार्थका सेवनले ज्यान गुमाउनेको संख्यामा धेरै कमि आउन सकेको छैन ।

यसकारण वर्षमा एकदिन दिवस मनाएर मात्रै नभएर हरेक दिन सूतीजन्य पदार्थको प्रयोगले हुने जटिलताबारे जनचेतना फैलाउने पर्ने बताउँछन्, नेपाल काँडियाक सेक्टर नेपालका वरिष्ठ कार्डियोलोजिस्ट डा.ओममुक्ति अनिल । 'हाल कोभिड-१९ (कोरोना भाइरस)का कारण सूतीजन्य पदार्थ प्रयोगकर्ता घटेका छन् । तर, यसलाई निरन्तरता दिन आम मानिसमा उपेक्षा जगाउने किसिमका कार्यक्रम ल्याउन आवश्यक छ' - उनले भने ।

दैनिक एक/दुईवटा चुरोटको सेवन गर्दा पनि फोक्सोमा क्यान्सर, हृदयघात लगायत जटिल समस्या आउने डा. ओममुक्ति अनिलले बताए । उनका अनुसार सूतीजन्य पदार्थको प्रयोगले मुखको क्यान्सर हुन्छ । क्योन, गिजा, जिब्रमा घाउ भएर अल्सर हुन्छ र बिस्तारै अल्सर हुन्छ । तत्काल असर नदेखिए पनि यसले लामो समयपछि जटिल समस्या निम्त्याउँछ । सूतीजन्य पदार्थको सेवनबाट आउने समस्यालाई बुझेर मनदेखि नखाने दुइटा राखेमा यो लत हटाउन सकिन्छ । यसका लागि हामी मानसिक रूपमै तयार रहनुपर्ने बताउँछन्, डा.ओममुक्ति अनिल । धेरै खाइरहेने मानिसलाई एकपटक यस्ता पदार्थ खान छोड्दा रिस उठ्ने, मानसिक तनाव हुने, तौल बढ्ने हुन सक्छ । यसकारण एकै पटक नभएर बिस्तारै मात्रा घटाउँदै लगेर यो लत हटाउनुपर्छ । सूतीजन्य पदार्थको सेवनबाट छुटकारा पाउन घर, आफूस वा तलतल लागेको जुनसुकै ठाउँमा/समयमा चक्लेट, ल्वाड, मिठाइ वा फलफूल जस्ता खानेकुरा खाइहाल्नुपर्छ । यसले तलतल मेटाउन सघाउँछ । यस्तो बानी हटाउने एक महत्वपूर्ण उपाय दैनिक बिहान बेलुका गरिने कसरत पनि हो ।

सूतीजन्य पदार्थको लत तथा प्रयोगलाई नियन्त्रणमा ल्याउन छोटो परामर्शले पनि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने मनोचिकित्सकहरू बताउँछन् । यस्ता पदार्थको सेवनको लत हटाउने सबैभन्दा प्रभावकारी उपायमध्ये उचित परामर्श पनि एक रहेको मानिन्छ । यससँगै कुनै न कुनै काममा आफूलाई व्यस्त बनाइ रहनुपर्छ । जस्तै: पत्रपत्रिका वा किताब पढ्ने, गीत सुन्ने, सिनेमा हेर्ने, नाच्न, गाउने आदी । त्यस्ता व्यक्तिले पानी धेरै पिउने बानी गर्नुपर्ने चिकित्सकहरू बताउँछन् ।

यस्ता क्रियाकलाप प्रत्येक दिन गरेर स्वस्थ जीवनशैली अपनाउने संकल्प लिएमा सूतीजन्य पदार्थको प्रयोगबाट मुक्ति

पाउन सकिन्छ । अध्ययन अनुसार हालसम्म सूतीजन्य पदार्थमा चार हजार बढी रसायनहरू पत्ता लागेका छन् । त्यसमध्ये दुई सय ५० शरीरका लागि एकदमै हानिकारक छन् । ५० बढी रसायनले क्यान्सर नै गराउने विभिन्न अनुसन्धानहरूले प्रमाणित गरिसकेका छन् ।

सूतीजन्य वस्तुमा हुने तत्वले मुखका छालामा समस्या निम्त्याउँदै लैजान्छ । यसकारण मुखको आकार सानो हुँदै जाने, खाना खाने नसक्ने, मुख खोल्न गाह्रो हुने तथा खाना चपाउन र निल्लै समस्या हुन्छ । मुख, दाँत तथा गिजाको समस्यासँगै पेट, आन्द्रा, फोक्सो र मुटुमा समेत घाउ भएर अल्सर र क्यान्सर भएर मानिसको ज्यान समेत जान सक्छ ।

सूतीजन्य पदार्थको सेवनले श्वासप्रश्वासमा असर पर्ने भएकाले फोक्सोमा क्यान्सर हुने सम्भावना अत्यधिक रहने वीर अस्पतालका वरिष्ठ छाती रोग विशेषज्ञ डा अशेष बुज्जना बताउँछन् । उनका अनुसार ९० प्रतिशत मानिसलाई फोक्सो क्यान्सर धूम्रपानका कारण हुने गर्छ । यति मात्रै नभएर उच्च रक्तचाप भएर मुटु सम्बन्धी दीर्घरोग समेत गराउँछ ।

यसले दम हुने, स्वासललीको क्यान्सर गराउने, रक्तनली बिगार्ने, पाठेघर तथा रगत क्यान्सर हुन सक्छ । यससँगै मधुमेकामा समेत गम्भीर असर पर्न सक्छ । गर्भवतीले प्रयोग गरेमा कम तौल भएका बच्चा जन्मिने, समय नपुग्दै बच्चाको जन्म हुने, बच्चाको मानसिक तथा शारीरिक विकासमा असर गर्ने तथा गर्भ खेर जाने लगायतका समस्या निम्त्याउँछ ।

पराग, गुट्टुखा जस्ता सेवन गर्ने अधिकांशले मनलाग्दी थुक्ने गर्छन् । यस्ता सूतीजन्य वस्तु चपाएर आफ्नो घर, कार्यालय वा सार्वजनिक स्थानमा जथाभावी थुक्नाले वरपर बस्ने व्यक्तिला समेत नराम्रो प्रभाव पर्ने डा.ओममुक्ति अनिलले जानकारी दिए । नखाने व्यक्तिको नजिक सेवन गर्दा आफूलाई मात्रै

नभएर आफ्नो वरिपरि रहेका व्यक्तिलाई समेत प्रत्यक्ष रूपमा असर पुऱ्याउँछ ।

तथ्याङ्क अनुसार १२ प्रतिशत मानिसको आफू नखाएर तर, अरु सेवनकर्ताका कारण मृत्यु हुने गर्छ । हाम्रो जीवनशैली र सूतीजन्य पदार्थको सेवनले पछिल्लो समय संसारभर नर्सने रोग समेत बढ्दो क्रममा छ । यस्ता पदार्थको सेवनले एक होइन अनेक समस्या निम्त्याउने हुँदा हामीले समस्या आउने नदिने सोच्नु उत्तम हुन्छ । त्यसका लागि सूतीजन्य पदार्थको प्रयोगलाई त्यसैपनि डा.ओममुक्ति अनिल सुझाउँछन् । नेपाल सरकारले पनि यस्ता विषयमा ध्यानाकर्षण गरेर सूतीजन्य पदार्थ सेवनकर्ताको संख्या घटाउँदै लानुपर्छ । सरकारले सूतीजन्य पदार्थको नियन्त्रणका लागि 'सूतीजन्य पदार्थ' (नियन्त्रण र नियमन गर्ने) ऐन -२०६८, 'सूतीजन्य पदार्थ' (नियन्त्रण र नियमन गर्ने) नियमावली -२०६८ र 'सूतीजन्य पदार्थ' नियन्त्रण तथा नियमन निर्देशिका -२०७१ गरी तीनवटा कानून ल्याएको छ ।

नीति-नियम कडा देखिए पनि नेपालमा कार्यान्वयन भने

फितलो भएको पाइन्छ । सरकारले सूतीजन्य पदार्थको निषेधित क्षेत्र घोषणा गरेको छ । साथै यस्ता पदार्थको प्रयोग परित्याग लगायतका कार्यक्रमहरू अघि सारेको छ । तर, पनि परीणाम राम्रो देखिएको छैन । यससँगै सूतीजन्य पदार्थको बढ्दोमा त्यसको प्रयोगले हुने खतराको संकेत राखिएको छ ।

सार्वजनिक स्थानमा सूतीजन्य पदार्थको प्रयोगमा प्रतिबन्ध नै लगाइएको छ । नियमित अनुगमन र कारवाही हुन नसक्दा यसको पूर्ण पालना भएको पाइँदैन । विश्वमा प्रयोग हुने प्रत्येक १० वटा चुरोट मध्ये एउटा चुरोट गैरकानूनी रूपमा विक्री-वितरण भइरहेको एक सर्वेक्षणले देखाएको छ । सरकारले सूतीजन्य पदार्थमा कर बढाउँदै आएको छ । यसको उद्देश्य नै यस्ता पदार्थको प्रयोगमा कमी लैराउनु हो । तर पनि त्यसम उल्लेखनीय सुधार आउन सकिरहेको छैन । यस्तो गैरकानूनी विक्री-वितरणलाई रोक्न अनुगमन र कारवाहीको दायरा बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

नेपालमा यस्ता नीति-नियम अक्षरमा मात्रै सिमित भएको पाइन्छ । तर, यसलाई आफूबाटै शुरू गरेर व्यवहारमा लागू गर्न सक्नुपर्छ । यस्ता सूतीजन्य पदार्थको सेवन क्रिशोर, किशोरी, वृद्धवृद्धादेखि चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मी समेतले खाने गर्छन् । कतिपयले कसैको हारमा भने कतिपयले तनाव घटाउँछ भने गलत मानसिकताका कारण यस्ता पदार्थको सेवन गरिरहेका छन् । यस्ता पदार्थले तनाव घटाउँछ भने सोच्नु भ्रम रहेको चिकित्सकहरू बताउँछन् । यसकारण त्यस्ता भ्रमलाई चिन् आवश्यक छ । हामी स्वयम्, समाज र सम्बन्धित निकाय पनि यस्ता विषयमा सचेत रहन र सचेत बनाउनका लागि अग्रसर रहनुपर्छ । सूतीजन्य पदार्थको सेवनको लत हटाउनका लागि आवश्यक सुझाव खुल्लस्त भएर सम्बन्धित चिकित्सकसँग सल्लाहा समात्नै लिनुपर्छ ।

